

Verantwoorde Energieopwekking B3 B4 i.o.

p/a

E-mail : windturbinesB3B4@gmail.com

College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Lopik
Leden Raadscommissie
Raadsleden Gemeente Lopik
Postbus 50
3410 CB LOPIK
E-mail : bestuurssecretariaat@lopik.nl ; griffie@lopik.nl

Datum : 10 juni 2021
Kenmerk : B3B4B2021.02
Betreft : Toets- en afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit (versie 27 mei 2021)

Geacht College, Geachte leden van de Gemeenteraad,

Met dit schrijven ontvangt u onze zienswijze m.b.t. bovenvermeld Toets- en afwegingskader, hierna te noemen "T&A", te behandelen in de raadsvergadering van 22 juni 2021 en in de Raadscommissie op 15 juni voorafgaand. Dit is een vervolg op onze eerdere brief met kenmerk B3B4B2021.01 d.d. 17 mei 2021 inzake het concept van 1 april 2021.

Het doet ons genoegen dat het huidige concept op een aantal essentiële aspecten in positieve zin is aangepast. In het bijzonder benoemen wij het verlagen van de maximale tiphoogte tot 160 m en het uitsluiten van windturbines in de gebieden B3 en B4 tot 2030. Dit laatste is overigens nog niet aangepast in de tabel op blz. 33-36 en dat biedt hiermee alsnog ruimte om af te wijken van de thans gemaakte keuzes. Wij verzoeken u om de tekst in Tabel 2 m.b.t. gebied B4 in overeenstemming te brengen met de alinea onder de tabel ("Invulling opgave tot 2030") en aldus in de tabel op te nemen dat gebied B4 tot 2030 wordt uitgesloten.

Als stuurgroep hebben wij in de afgelopen periode ons zeer inhoudelijk verdiept in de voorliggende problematiek en dat heeft enerzijds onze eerder gememoreerde zorgen bevestigd en anderzijds de basis gelegd voor onze zienswijze, dat er ook na 2030 geen draagvlak kan zijn voor het openstellen van B3 en B4 voor windturbines.

Het betreffende voorstel aan de gemeenteraad stelt duidelijk dat het T&A uitsluitend de functie heeft om de ruimtelijke mogelijkheden te benoemen waar duurzame energie kan worden opgewekt. Wij zijn echter van mening dat de reikwijdte van het betreffende stuk veel groter is en daarmee nu reeds voor de toekomst onomkeerbare keuzes kunnen worden

gemaakt. Onze bezwaren richten zich dan ook primair op het plaatsen van extra windturbines en wij onderbouwen dit in de onderstaande punten.

Punt 1 Geen noodzaak, voorkeurscenario goed voor ruim 170 % van het huidige elektriciteitsverbruik

De in het T&A benoemde benodigde elektriciteit voor de periode na 2030 is naar onze mening gebaseerd op ruwe aannames en niet op gevalideerde data. Daardoor worden mogelijk ten onrechte nu reeds conclusies getrokken over de toekomstige vraag en dat roept weer ongewenste invullingen aan de aanbodzijde op.

De huidige energievraag van de Gemeente Lopik is 54 GWh, gebaseerd op cijfers van de Klimaatmonitor. Het voorkeurscenario in het T&A heeft volgens onze analyse (gebaseerd op rekenen uit de Concept RES U16 en de nota “Regionale Energiestrategieën en het Groene Hart”) een capaciteit van circa 94 GWh, ruim 170 % van het huidige elektriciteitsverbruik. Daarmee draagt Lopik bovengemiddeld bij in de Lopikerwaard en is de eerste gewenste stap tot 2030 ruim afgedekt. Het is dan ook niet noodzakelijk om andere gebieden open te stellen, ook niet voor de periode na 2030. Conform de RES uitgangspunten is het niet verplicht om nu al te denken over invulling van de energietransitie ná 2030. Als in een afwegingskader wordt aangegeven dat een gebied op termijn opengesteld kan worden, zal het nauwelijks meer mogelijk zijn om dit ongedaan te maken, zeker als de focus van energieprojectontwikkelaars erop gericht is. Derhalve verzoeken wij u vooralsnog geen gebieden voor de periode na 2030 open te stellen.

Algeheel is de verwachting ook gerechtvaardigd dat door de komst van grootschalige windparken op zee er geen noodzaak voor het plaatsen van nieuwe windturbines op het land meer is (Bron : NLVOW, Wind-op-land-moratorium d.d. 29 april 2021). In bestuurlijke kringen op landelijk niveau spreekt men reeds van een “Systeemfout” door nieuwe windturbines op diverse locaties op het land te plaatsen.

Punt 2 In strijd met de ruimtelijke visie van het PARK advies

Het T&A verwijst naar de nota “Regionale Energiestrategieën en het Groene Hart” van november 2020 van de drie PARK’s. Volgens het T&A wordt op grond van deze nota de maximale hoogte van windturbines in de Gemeente Lopik bepaald op 160 m en daarmee worden de nieuwste mega-windturbines van 240 meter en hoger uitgesloten. Wij menen dat hier op twee punten een onjuiste vertaalslag van de nota naar het T&A is gemaakt.

In de eerste plaats werken de PARK’s in de nota al uitsluitend met minder hoge windturbines. In de tweede plaats stelt de nota expliciet, op basis van meerdere organiserende principes, dat ons gebied niet geschikt is voor het plaatsen van windturbines. Citaat uit de nota: “Concreet betekent dat, dat wij te veel verspreide wind-opstellingen niet steunen, en een aantal zoekgebieden midden in het Groene Hart geen gelukkige keuze vinden. Daarentegen zijn in andere gebieden grotere concentraties aan windturbines denkbaar, als die de heersende openheid accentueren of als ze gekoppeld zijn aan hoofdinfrastructuurlijnen.”

De PARK’s vullen hun advies concreet in met 14 locaties op een kaart getiteld “Testbeeld Wind”, die uitsluitend aan de randen van het Groene Hart liggen naast snelwegen, spoorlijnen

en kanalen. Geen enkele van de nieuw voorgestelde locaties voor (minder hoge) windmolens ligt in de gemeente Lopik.

De PARK's hebben derhalve niet, zoals gesuggereerd wordt in het T&A, gepleit voor een maximering aan de hoogte van windmolens, maar zij adviseren expliciet om helemaal geen windmolens te plaatsten in de gemeente Lopik, behoudens op de locatie De Copen, waar reeds windmolens staan.

Wij verwijzen in dit verband ook naar een advies dat al in 2014 is uitgebracht door de voormalige PARK van Utrecht, Ingeborg Thoral, waarin zij stelt dat windturbines langs een ontginningsas, met een masthoogte van meer dan 60 meter elke relatie met het landschap verliezen omdat zij het laadvermogen van het cultuurhistorisch landschap overstijgen. Wij roepen ook in herinnering dat de Gemeente Lopik reeds vanaf 1981 haar ambitie uitsprekt om de doelstelling van de Stichting WBL te behartigen voor behoud van landschappelijke en cultuurhistorische waarden en daartoe meerdere convenanten heeft gesloten.

Punt 3 Meerdere bewezen alternatieve technieken, toekomstige ontwikkelingen

Het T&A gaat enkel uit van de bewezen technieken rond wind en zon, terwijl reeds meerdere (internationaal) bewezen technieken beschikbaar zijn. Te noemen valt o.a. de techniek van kleinschalige mono mestvergisting, die bij uitstek past binnen onze agrarische gemeente, waarbij overheidssubsidies naar lokale ondernemers vloeien en de opbrengsten van opgewekte energie direct gedeeld kunnen worden met inwoners. Deze techniek wordt reeds met succes toegepast in Duitsland, Denemarken en België. Friesland Campina faciliteert de bij hen aangesloten boeren met een officieel programma om mono mestvergisters te installeren. Deze techniek voorkomt zowel de uitstoot van broeikasgassen als ook van ammoniak, met een continue garantie van opwekking van duurzame energie. Deze systemen zijn snel en goed inpasbaar in de lokale bedrijfsvoering en het cultuurhistorische landschap van de Lopikerwaard.

Daarnaast zullen in de planperiode tot 2050 zeker andere nieuwe bewezen technieken worden toegevoegd voor de opwekking van duurzame elektriciteit.

Al het bovenstaande overziende, verzoeken wij u om in het T&A alle nieuwe locaties te bestempelen als ongeschikt voor windturbines, en indien u dit niet mogelijk acht, deze locaties in ieder geval uit te sluiten tot 2050 en pas na gebleken ultieme noodzaak bij heroverweging na 2030 aan te wijzen.

Wij hebben het T&A vergeleken met de betreffende documenten van andere gemeentes in de regio en zien daarbij aanmerkelijke verschillen, hetgeen om nadere aanpassing vraagt alvorens tot vaststelling over te gaan. Wij benoemen in dit verband o.a. :

- In het T&A is slechts een summier afwegingskader geschetst, in vergelijking met andere visies en RES-regio's is de Gemeente Lopik onbepaald en onduidelijk in haar voorwaarden c.q. eisen en geeft daarmee veel ruimte voor interpretatie.
- Het T&A stelt amper voorwaarden aan vergunningen inzake windturbines. Uit willekeur heeft de gemeente geluid en slagschaduw opgenomen, maar alle andere,

essentiële normen ontbreken. Denk aan externe veiligheid, lichtschildering, obstakelverlichting en dergelijke. Gelet op de impact van deze aspecten op de leefomgeving is het onbegrijpelijk dat de gemeente dit overlaat aan de initiatiefnemer(s), dan wel anderen. Het raadsbesluit benoemt weliswaar dat een definitieve toets aan overige wet- en regelgeving dient plaats te vinden in het licht van de uiteindelijke procedures voor vergunningverlening. Dit is echter te vrijblijvend en voorziet onvoldoende in het tijdig anticiperen op nieuwe inzichten vanuit ervaringen met bestaande installaties.

- De tiphoogte dient in samenhang met de keuze van de capaciteit van de turbine te worden vastgesteld, teneinde overlast aan omwonenden te vermijden.
- Het T&A refereert nog steeds aan 5,6 MW turbines behorend bij de uitgesloten tiphoogte van 240 m.
- Bewaking van gemaakte afspraken en procedures voor aanscherping van criteria dienen reeds onderdeel te zijn van dit T&A.
- De procesgang en criteria m.b.t. participatie en betrokkenheid van omwonenden is te vrijblijvend beschreven, hetgeen kan leiden tot te grote vrijheid en eigen interpretaties van private aanbieders en energieprojectontwikkelaars. Hiervoor dient een strak en helder juridisch en contractueel kader te worden neergezet binnen het huidige T&A.

Ten slotte willen wij opmerken dat de communicatie in de afgelopen periode onvoldoende is geweest om alle belanghebbenden in ons woon- en leefgebied te bereiken en te bepalen bij de impact van de voorstellen. Wij verzoeken u dringend om hierin beter te voorzien. Het feit dat wij in zeer korte tijd meer dan 170 ondertekende petitie van gezinnen van bezorgde bewoners uit het gebied Lopikerkapel en Uitweg mochten ontvangen, bewijst dat het thema van duurzame energie leeft onder de inwoners. Wij staan positief tegenover het deelnemen aan het bewonerscollectief en zijn beschikbaar voor nader beraad over de totstandkoming van dit initiatief.

Samenvattend merken wij op dat er zeker aanmerkelijke verbeteringen in het concept T&A zijn doorgevoerd, maar dat dit alleen effect gaat sorteren indien de gemaakte afspraken gehandhaafd blijven en niet opnieuw ter discussie (kunnen) worden gesteld. Verder behoeft het huidige T&A aanscherping en uitbreiding op meerdere punten zoals hiervoor betoogd. Wij zien hiervoor een belangrijke rol voor de leden van de Gemeenteraad binnen ons democratische bestel.

Uiteraard zijn wij gaarne bereid om u een nadere (inhoudelijke) toelichting te geven op onze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

Namens
Stuurgroep Verantwoorde Energieopwekking B3 B4 i.o.